GENERALINIO ADVOKATO
EVGENI TANCHEV IŠVADA,
pateikta 2020 m. kovo 5 d.[1]

Byla C-549/18

Europos Komisija
prieš

Rumuniją

„Valstybės narės įsipareigojimų neįvykdymas – SESV 258 straipsnis – Direktyva (ES) 2015/849 – Kova su pinigų plovimu – SESV 260 straipsnio 3 dalis – Nepranešimas apie priemones, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama pagal teisėkūros procedūrą priimta direktyva – Finansinės baudos – Vienkartinės sumos mokėjimas“

I. Įžanga

1. Šioje byloje Europos Komisija pagal SESV 258 straipsnį pradėjo prieš Rumuniją pažeidimo nagrinėjimo procedūrą dėl to, kad ši iki 2017 m. birželio 26 d. nepriėmė būtinų priemonių, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB[2], arba apie tas priemones bet kuriuo atveju nepranešė Komisijai.

2. Be to, pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį Komisija prašo Teisingumo Teismo paskirti Rumunijai sumokėti vienkartinę sumą (galiausiai nustatytas jos dydis yra 4 536 667,20 EUR) už jos įpareigojimo pranešti apie priemones, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2015/849, pažeidimą. Iš pradžių ji taip pat prašė paskirti 21 974,40 EUR už dieną periodinę baudą, tačiau nagrinėjant bylą tą prašymą atsiėmė.

3. Todėl nagrinėjamoje byloje Teisingumo Teismas turi galimybę plėtoti savo jurisprudenciją dėl SESV 260 straipsnio 3 dalies taikymo, išplaukiančią iš principinio 2019 m. liepos 8 d. Sprendimo *Komisija / Belgij*a (*SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai*)[3]. SESV 260 straipsnio 3 dalis yra svarbi Lisabonos sutartyje numatyta priemonė, leidžianti Komisijai pagal SESV 258 straipsnį Teisingumo Teisme pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą remiantis tuo, kad valstybė narė „neįvykdė savo pareigos pranešti apie pagal teisėkūros procedūrą priimtą direktyvą į nacionalinę teisę perkeliančias nuostatas“, ir prašyti Teisingumo Teismo tuo pat metu paskirti valstybei narei finansines baudas.

1 Originalo kalba: anglų.

2 OL L 141, 2015, p. 73.

3 C-543/17, EU:C:2019:573. Buvo keletas ankstesnių bylų, susijusių su SESV 260 straipsnio 3 dalimi, tačiau ieškiniai buvo atsiimti prieš Teisingumo Teismui priimant sprendimą. Dviejose iš tų bylų buvo pateikta generalinio advokato M. Wathelet išvada byloje *Komisija / Lenkija* (C-320/13, nepaskelbta Rink., EU:C:2014:2441) ir mano išvada byloje *Komisija / Ispanija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Hipotekos kreditas)* (C-569/17, EU:C:2019:271), kurią aptarsiu tolesnėje analizėje.

4. Šią bylą Teisingumo Teismas nagrinėja lygiagrečiai su kita byla *Komisija / Airija* (C-550/18) (mano išvada šioje byloje bus pateikta šiandien). Abejose bylose kilo du pagrindiniai klausimai: pirma, dėl to, ar Komisija turi pagrįsti savo sprendimą remtis SESV 260 straipsnio 3 dalimi, ir, antra, dėl vienkartinių sumų skyrimo pagal tą nuostatą vertinimo. Toje byloje taip pat kilo atskirų klausimų dėl to, ar priemonės, apie kurias buvo pranešta bylos nagrinėjimo metu, laikomos įsipareigojimų įvykdymu taikant SESV 258 straipsnį ir 260 straipsnio 3 dalį.

5. Šioje išvadoje patvirtinsiu, kad Rumunija neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 258 straipsnį, ir pasiūlysiu Teisingumo Teismui pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį nurodyti jai sumokėti vienkartinę sumą.

II. Teisinis pagrindas

6. Direktyvos 2015/849 67 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės ne vėliau kaip 2017 m. birželio 26 d. priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų priemonių tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.“

7. Pagal 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/843, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir iš dalies keičiamos direktyvos 2009/138/EB ir 2013/36/ES[4], 1 straipsnio 42 dalį Direktyvos 2015/849 67 straipsnio 1 dalis buvo pakeista taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliotų įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi, ne vėliau kaip nuo 2017 m. birželio 26 d.

Valstybės narės 12 straipsnio 3 dalį taiko nuo 2020 m. liepos 10 d.

Valstybės narės sukuria 30 straipsnyje nurodytus registrus ne vėliau kaip 2020 m. sausio 10 d., 31 straipsnyje nurodytus registrus – ne vėliau kaip 2020 m. kovo 10 d., o 32a straipsnyje nurodytus centralizuotus automatizuotus mechanizmus – ne vėliau kaip 2020 m. rugsėjo 10 d. <…>

Valstybės narės nedelsdamos pateikia Komisijai šioje dalyje nurodytų priemonių tekstus.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Tokios nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.“

III. Ikiteisminė procedūra ir procesas Teisingumo Teisme

8. Kadangi Komisijai iki nustatyto termino, t. y. iki 2017 m. birželio 26 d., nebuvo pranešta apie priemones, kuriomis Direktyva 2015/849 perkelta į nacionalinę teisę, ji išsiuntė Rumunijai 2017 m. liepos 18 d. oficialų pranešimą, prašydama per du mėnesius nuo to pranešimo gavimo imtis reikiamų veiksmų.

9. Atsakydama Rumunija savo 2017 m. rugsėjo 19 d. pateiktame rašte informavo Komisiją, kad perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės bus priimtos 2017 m. gruodžio mėn.

4 OL L 156, 2018, p. 43.

10. 2017 m. gruodžio 7 d. pagrįstoje nuomonėje Komisija nurodė, kad Rumunija dar nepranešė apie priemones, kuriomis Direktyva 2015/849 perkeliama į nacionalinę teisę, ir paprašė jos tai padaryti per du mėnesius nuo tos pagrįstos nuomonės gavimo dienos.

11. Atmetus Rumunijos prašymus pratęsti atsakymo į tą pagrįstą nuomonę pateikimo terminą, ji pateikė atsakymą 2018 m. vasario 8 d. raštu, kuriame nurodė, kad teisės aktai, kuriais Direktyva 2015/849 perkeliama į nacionalinę teisę, bus priimti 2018 m. gegužės mėn.

12. Atsižvelgdama į tai, kad Rumunija vis dar neperkėlė Direktyvos 2015/849 į nacionalinę teisę ir nepranešė apie jokias perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, Komisija 2018 m. liepos 19 d. nusprendė inicijuoti pažeidimo nagrinėjimo Teisingumo Teisme procedūrą.

13. 2018 m. rugpjūčio 27 d. Komisija pareiškė šį ieškinį pagal SESV 258 straipsnį ir 260 straipsnio 3 dalį, kuriame Teisingumo Teismo prašė:

– pirma, pripažinti, kad Rumunija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2015/849 67 straipsnį, nes iki 2017 m. birželio 26 d. nepriėmė priemonių, kurios būtinos tai direktyvai perkelti į nacionalinę teisę, arba bet kuriuo atveju nepranešė Komisijai apie tas priemones,

– antra, skirti Rumunijai 21 974,40 EUR dydžio periodinę baudą už kiekvieną dieną, kurią vėluojama vykdyti įsipareigojimą pranešti apie priemones, būtinas Direktyvos 2015/849 perkėlimui į nacionalinę teisę užtikrinti, ją skaičiuojant nuo sprendimo šioje byloje paskelbimo,

– trečia, nurodyti Rumunijai sumokėti vienkartinę sumą, apskaičiuotą 6 016,80 EUR vienos dienos tarifą dauginant iš dienų, praėjusių nuo aptariamoje direktyvoje nustatyto perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos iki dienos, kurią Rumunija įvykdys įsipareigojimus, o jei Rumunija įsipareigojimų neįvykdys, iki Teisingumo Teismo sprendimo paskelbimo dienos, skaičiaus, su sąlyga, kad bus viršyta minimali vienkartinė 1 887 000 EUR suma,

– ketvirta, priteisti iš Rumunijos bylinėjimosi išlaidas.

14. Savo atsiliepime į ieškinį, pateiktame 2018 m. lapkričio 7 d., Rumunija Teisingumo Teismo prašo:

– pirma, atsižvelgiant į tai, kad galiojančiais nacionalinės teisės aktais ta direktyva buvo iš dalies perkelta į nacionalinę teisę, iš dalies atmesti Komisijos ieškinį,

– antra, atmesti Komisijos ieškinio dalį, kurioje pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį prašoma jai skirti finansines baudas, ir

– trečia, alternatyviai atmesti Komisijos prašymą paskirti sumokėti vienkartinę sumą ir bet kuriuo atveju sumažinti baudų, kurias Komisija prašo skirti, dydį tiek, kad būtų atsižvelgta į pažeidimo ypatumus ir Rumunijos elgesį.

15. Komisija ir Rumunija atitinkamai 2018 m. gruodžio 17 d. ir 2019 m. vasario 15 d. pateikė dubliką ir tripliką.

16. 2019 m. rugpjūčio 28 d. raštu Komisija Teisingumo Teismą informavo, kad savo ieškinį iš dalies atsiima. Ji nebeprašė paskirti mokėti periodinę baudą už dieną, nes 2019 m. liepos 21 d. įsigaliojusiais nacionaliniais teisės aktais, apie kuriuos buvo pranešta 2019 m. liepos 18 d., Rumunijai visiškai perkėlus Direktyvą 2015/849 į nacionalinę teisę nebeliko to prašymo dalyko. Pirmąją datą laikydama diena, kurią Rumunija įvykdė įsipareigojimus, Komisija nustatė prašomą priteisti 4 536 667,20 EUR fiksuotąją sumą. 2019 m. rugsėjo 30 d. Rumunija pateikė savo pastabas dėl to rašto.

17. 2018 m. gruodžio 6 d. ir 2019 m. sausio 7 d. sprendimais Belgijai, Estijai, Prancūzijai, Airijai ir Lenkijai buvo leista įstoti į bylą palaikyti Rumunijos reikalavimų. 2019 m. vasario 14 d. Airija atsiėmė savo prašymą leisti įstoti į šią bylą. 2019 m. birželio 11 d. Komisija pateikė pastabas dėl Belgijos, Estijos, Prancūzijos ir Lenkijos pateiktų įstojimo į bylą paaiškinimų.

18. 2019 m. gruodžio 10 d. įvyko teismo posėdis, per kurį Komisija, Estija ir Rumunija pateikė žodines pastabas.

IV. Šalių argumentų santrauka

A. Dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį

19. Komisija teigia, kad Rumunija iki Direktyvos 2015/849 67 straipsnyje nustatyto termino, t. y. iki 2017 m. birželio 26 d., nepriėmė būtinų perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių arba nepranešė Komisijai apie tas priemones.

20. Komisija taip pat nurodo, kad 40 nacionalinių priemonių, apie kurias buvo pranešta 2018 m. spalio mėn. pareiškus nagrinėjamą ieškinį ir kurias Rumunija nurodo savo atsiliepime į ieškinį (toliau – priemonės, apie kurias pranešta), neužtikrinamas dalinis Direktyvos 2015/849 perkėlimas į nacionalinę teisę. Tos priemonės, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliamos ankstesnės direktyvos, panaikintos Direktyva 2015/849[5], yra nepakankamos Direktyvai 2015/849 perkelti į nacionalinę teisę, nes tarp tų direktyvų yra reikšmingų skirtumų, o Direktyvoje 2015/849 numatyta daug naujų nuostatų. Direktyva 2015/849 nenurodyta nė vienoje iš priemonių, apie kurias pranešta (37 iš šių priemonių buvo priimtos prieš priimant tą direktyvą), o Rumunija nepateikė jokių dokumentų, kuriuose pagal Direktyvos 2015/849 67 konstatuojamąją dalį būtų paaiškintas šios direktyvos nuostatų ir atitinkamų tų nacionalinių priemonių nuostatų ryšys. Komisija per posėdį pažymėjo, kad atsiliepimo į ieškinį priedas neturėtų būti laikomas tinkamu pranešimu apie tokį aiškinamąjį dokumentą[6].

21. Rumunija teigia, kad siekdama užtikrinti visišką Direktyvos 2015/849 perkėlimą į nacionalinę teisę ji stengėsi užtikrinti, kad būtų laiku priimti nacionalinės teisės aktai, kuriais tos direktyvos nuostatos būtų įtrauktos į atskirą aktą, tačiau vidaus procedūrų trukmė viršijo nustatytus terminus.

22. Rumunija teigia, kad įsipareigojimo perkelti Direktyvą 2015/849 į nacionalinę teisę ji neįvykdė tik iš dalies, nes priemonėmis, apie kurias pranešta, į nacionalinę teisę perkeltos ankstesnės direktyvos, panaikintos Direktyva 2015/849, taigi, jeigu tų direktyvų nuostatos buvo įtrauktos į Direktyvą 2015/849, minėtomis priemonėmis užtikrinamas dalinis tos direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę. Tai, kad Direktyva 2015/849 tose priemonėse nenurodyta, nereiškia, kad jos negali būti perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės, nes jos leidžia pasiekti tikslus, kurių siekiama Direktyva 2015/849. Atsiliepimo į ieškinį priede Rumunija pateikė informaciją apie tų priemonių ir Direktyvos 2015/849 ryšį.

5 T. y. direktyvos 2005/60 ir 2006/70; žr. šios išvados 1 punktą.

6 Komisija nurodo 2005 m. birželio 28 d. Sprendimą *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 99 punktas).

B. Dėl SESV 260 straipsnio 3 dalies taikymo

23. Komisija, remdamasi savo Komunikatu dėl SESV 260 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo [7], teigia, kad Direktyvos 2015/849 67 straipsnyje numatyto Rumunijos įsipareigojimo pranešti apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones neįvykdymas patenka į SESV 260 straipsnio 3 dalies taikymo sritį. Kaip matyti iš vėlesnio komunikato [8], šioje byloje taikoma patikslinta Komisijos praktika paprastai prašyti skirti sumokėti vienkartinę sumą ir periodinę baudą.

24. Komisija tvirtina, kad jos sprendimas sistemingai prašyti paskirti SESV 260 straipsnio 3 dalyje numatytas baudas nereiškia, kad Komisija nesinaudoja savo diskrecija. SESV 260 straipsnio 3 dalimi Komisijai suteikiama plati diskrecija, analogiška diskrecijai spręsti, ar pareikšti ieškinį pagal SESV 258 straipsnį [9]. Taigi, nereikalaujama, kad ji konkrečiai motyvuotų savo sprendimą taikyti SESV 260 straipsnio 3 dalį. Ji taip pat laikosi nuomonės, kad vėlavimas perkelti direktyvas į nacionalinę teisę yra pakankamai rimta priežastis pateisinti vienkartinių sumų skyrimą.

25. Dėl finansinių baudų nustatymo Komisija teigia, jog apskaičiuojant SESV 260 straipsnio 3 dalyje numatytas baudas turėtų būti taikomas tas pats metodas, kuris taikomas pagal SESV 260 straipsnio 2 dalį [10]. Atsižvelgdama į tai, Komisija siūlo paskirti sumokėti 4 536 667,20 EUR vienkartinę sumą, kuri turi būti mokama Teisingumo Teismo sprendimo paskelbimo dieną. Ta suma apskaičiuota 6 016,80 EUR vienos dienos tarifą dauginant iš dienų (754), kurias truko pažeidimas [11], skaičiaus, pradedant nuo dienos, einančios po Direktyvoje 2015/849 nustatyto perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos (2017 m. liepos 27 d.), iki dienos, einančios prieš tą dieną, kurią pažeidimas pasibaigė (2019 m. liepos 20 d.), atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. liepos 21 d. Rumunija Direktyvą 2015/849 visiškai perkėlė į nacionalinę teisę [12]. Komisija pažymi, kad pažeidimo trukmė yra svarbus elementas nustatant tinkamą baudą, ir ji turėtų būti skaičiuojama nuo dienos, einančios po perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos, nes būtent tą dieną, o ne pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos dieną valstybės narės įsipareigojimas pranešti apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones laikomas neįvykdytu [13].

26. Be to, nustatant vienkartinės sumos 6 016,80 EUR vienos dienos tarifą, kuris apskaičiuojamas standartinę fiksuotą sumą dauginant iš sunkumo koeficiento ir veiksnio „n“ [14], dėl pažeidimo sunkumo Komisija siūlo taikyti koeficientą 8 (skalėje nuo 1 iki 20). Tai grindžiama nustatytais parametrais, susijusiais su, pirma, Direktyvos 2015/849, kaip pagrindinės priemonės siekiant užtikrinti veiksmingą Europos finansų rinkos apsaugą nuo pinigų plovimo ir teroristų finansavimo keliamos grėsmės, svarba ir, antra, pasekmėmis viešiesiems ir privatiesiems interesams, atsirandančiomis dėl Rumunijos įsipareigojimo perkelti tą direktyvą į nacionalinę teisę neįvykdymo poveikio Europos finansų rinkai, investuotojams ir piliečiams. Be to, Direktyvoje 2018/849 nustatyto perkėlimo į nacionalinę teisę termino pratęsimą, taikomą Direktyvos 2015/843 30 ir 31 straipsniuose numatytų centrinių registrų įsteigimui, Komisija laiko lengvinančia aplinkybe ir pažymi, kad kitų Direktyvoje 2015/849 nustatytų įsipareigojimų perkėlimo į nacionalinę teisę terminas nesikeičia.

7 Komisijos komunikatas „Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 260 straipsnio 3 dalies įgyvendinimas“ (OL C 12, 2011, p. 1; toliau – 2011 m. komunikatas), ypač 7, 19 ir 21 punktai.

8 Komisijos komunikatas „ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“ (OL C 18, 2017, p. 10; toliau – 2017 m. komunikatas), ypač p. 15–16.

9 2011 m. komunikatas, ypač 16 ir 17 punktai.

10 2011 m. komunikatas, ypač 23 ir 28 punktai; 2017 m. komunikatas, p. 15.

11 2011 m. komunikato 28 punktas (jame daroma nuoroda į Komisijos komunikato „EB sutarties 228 straipsnio taikymas“ (OL C 126, 2007, p. 15; toliau – 2005 m. komunikatas) 19–24 punktus).

12 Žr. šios išvados 16 punktą. Komisija taip pat siūlė paskirti periodinę baudą už kiekvieną dieną, tačiau tą reikalavimą atsiėmė. Todėl to skaičiavimo neaptarsiu.

13 Komisija visų pirma nurodo 2019 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:573, 88 punktas).

14 Žr. 2005 m. komunikatą, ypač 24 punktą. Komisija remiasi savo Komunikate „Duomenų, naudojamų apskaičiuojant vienkartines sumas ir baudas, kurias Komisija siūlys taikyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui vykdant pažeidimo tyrimo procedūrą, atnaujinimas“ (C(2017)8720 *final*) (OL C 431, 2017, p. 3) pateiktais skaičiais.

27. Rumunija, palaikoma Belgijos, Estijos ir Prancūzijos, teigia, kad SESV 260 straipsnio 3 dalis netaikoma, nes Rumunijos teisėje numatytas dalinis Direktyvos 2015/849 perkėlimas į nacionalinę teisę. Alternatyviai Komisijos siūlomos finansinės baudos turi būti pritaikytos atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes.

28. Dėl finansinių baudų paskyrimo Rumunija, palaikoma Belgijos, Estijos, Prancūzijos ir Lenkijos, teigia, kad sisteminga Komisijos praktika pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį prašyti skirti finansines baudas yra klaidinga. Komisija, atsižvelgdama į faktines ir teisines kiekvieno atvejo aplinkybes, turi motyvuoti savo sprendimą taikyti SESV 260 straipsnio 3 dalį. Atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes, įskaitant, be kita ko, itin trumpą ikiteisminį etapą, Direktyvos 2015/849 sudėtingumą, Rumunijos pastangas bendradarbiauti, į tai, kad Direktyvą 2015/849 ji iš dalies perkėlė į nacionalinę teisę, ir į tai, kad Komisija nemotyvavo savo sprendimo prašyti skirti finansines baudas, tos baudos yra nepateisinamos.

29. Be to, Rumunija teigia, kad vienkartinės sumos skyrimas yra neteisėtas ir neproporcingas. Kaip pripažįstama jurisprudencijoje dėl SESV 260 straipsnio 2 dalies [15], vienkartinė suma skiriama išimtiniais atvejais, o ne automatiškai. Ją skiriant taip pat viršijama tai, kas būtina, kad Rumunija laikytųsi įsipareigojimų, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad savo įsipareigojimus jį įvykdė, kad poveikis viešiesiems ir privatiesiems interesams yra pervertintas, ir į tai, kad Teisingumo Teismas niekada nėra nustatęs, kad Rumunija būtų laiku neperkėlusi direktyvos į nacionalinę teisę. Kaip ji pažymėjo per posėdį (ir kaip nurodoma Prancūzijos pastabose), jei nagrinėjant bylą valstybė narė įvykdo įsipareigojimus, skirti vienkartinę sumą nepateisinama, nes tuo neprisidedama prie SESV 260 straipsnio 3 dalies tikslų skatinti direktyvų perkėlimą į nacionalinę teisę ir palengvinti finansinių baudų skyrimą [16].

30. Dėl finansinių baudų nustatymo Rumunija, palaikoma Belgijos, Prancūzijos ir Lenkijos, teigia, kad baudoms pagal SESV 260 straipsnio 2 ir 3 dalis apskaičiuoti neturėtų būti taikomas tas pats metodas, o kriterijai turėtų būti pritaikomi atsižvelgiant į SESV 260 straipsnio 3 dalyje nurodyto pažeidimo pobūdį. Nagrinėjamoje byloje Rumunija mano, kad sunkumo koeficientas yra per didelis, nes jis taikomas dėl dalinio perkėlimo į nacionalinę teisę, o per procedūrą Rumunija bendradarbiavo. Be to, pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį nepagrįsta atsižvelgti į pažeidimo trukmę, o alternatyviai reikėtų remtis pagrįstoje nuomonėje nurodyta data, nes būtent tada Teisingumo Teismas vertina, ar valstybė narė įvykdė įsipareigojimus [17]. Todėl, jei Teisingumo Teismas paskirtų sumokėti vienkartinę sumą, jos dydį reikėtų žymiai sumažinti, be to, tas dydis turėtų atitikti nagrinėjamos bylos aplinkybes ir Rumunijos elgesį.

V. Analizė

A. Dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį

31. Reikėtų priminti, kad nagrinėjant bylą pagal SESV 258 straipsnį pranešime, kurį valstybės narės pateikia pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą lojalaus bendradarbiavimo principą, turi būti pateikta pakankamai aiški ir tiksli informacija apie nacionalinės teisės normų, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama direktyva, turinį. Taigi, pranešime, prie kurio gali būti pridėta atitikties lentelė,

15 Rumunija visų pirma nurodo 2008 m. gruodžio 9 d. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-121/07, EU:C:2008:695, 62, 63 ir 69 punktai).

16 Rumunija nurodo 2019 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Belgija ((SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:573, 52 punktas).

17 Rumunija visų pirma nurodo 2009 m. spalio 6 d. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-562/07, EU:C:2009:614, 23 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

nedviprasmiškai turi būti nurodyti įstatymai ir kiti teisės aktai, kuriais, kaip mano valstybė narė, ji įvykdė įvairius įsipareigojimus pagal šią direktyvą. Tai, kad valstybė narė neįvykdo to įsipareigojimo nepateikdama jokios informacijos, pateikdama dalinę informaciją arba pateikdama nepakankamai aiškią ir tikslią informaciją, savaime gali pateisinti SESV 258 straipsnio taikymą [18].

32. Kalbant konkrečiai, Teisingumo Teismas konstatavo, kad, nors direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę galima užtikrinti galiojančiomis nacionalinės teisės nuostatomis, valstybė narė neatleidžiama nuo formalaus įsipareigojimo pranešti, net jei ta valstybė narė apie tas nuostatas jau pranešė į nacionalinę teisę perkeldama ankstesnes direktyvas [19]. Be to, kai direktyvoje numatyta, kad priemonėse, kuriomis ji perkeliama į nacionalinę teisę, turi būti daroma nuoroda į tą direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant, būtina priimti konkrečias perkėlimo į nacionalinę teisę priemones [20].

33. Taip pat įtvirtinta, kad nagrinėjant ieškinį, pareikštą pagal SESV 258 straipsnį, įsipareigojimų neįvykdymas vertinamas atsižvelgiant į valstybės narės padėtį pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje, o į vėlesnius pakeitimus Teisingumo Teismas neatsižvelgia [21].

34. Nagrinėjamoje byloje Rumunija pripažįsta, kad iki pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino, t. y. iki 2018 m. vasario 8 d., ji nepriėmė priemonių, kurios būtinos Direktyvai 2015/849 perkelti į nacionalinę teisę, ir apie tas priemones nepranešė [22]. Neginčijama, kad tokios priemonės buvo priimtos ir apie jas buvo pranešta po tos datos (žr. šios išvados 16 punktą), todėl į jas atsižvelgti negalima.

35. Dėl priemonių, apie kurias pranešta, galiojusių Rumunijoje pasibaigus perkėlimo į nacionalinę teisę terminui, t. y. 2017 m. birželio 26 d., manęs neįtikina Teisingumo Teismui Rumunijos pateikti argumentai, kad šioje byloje į tas priemones galima atsižvelgti vertinant įsipareigojimų neįvykdymą. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Direktyvos 2015/849 67 straipsnio 1 dalį valstybės narės privalo užtikrinti, kad priemonėse, kuriomis ta direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, būtų daroma nuoroda į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant (žr. šios išvados 6 ir 7 punktus), Rumunija privalo priimti konkrečias perkėlimo į nacionalinę teisę priemones. Rumunija neteigia, kad priemonės, apie kurias pranešta, tą sąlygą atitinka. Bet kuriuo atveju Rumunija neginčija, kad tomis priemonėmis Direktyva 2015/849 nebuvo visiškai perkelta į nacionalinę teisę ir kad apie jas buvo pranešta 2018 m. spalio mėn., t. y. pasibaigus Direktyvos 2015/849 perkėlimo į nacionalinę teisę terminui ir pagrįstoje nuomonėje nustatytam laikotarpiui [23]. Atlikdamas analizę, vėliau prie šio klausimo sugrįšiu (žr. šios išvados 68 punktą).

36. Todėl Teisingumo Teismui siūlau konstatuoti, kad Rumunija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2015/849 67 straipsnį, nes iki nustatyto termino nepriėmė priemonių, kurios būtinos tai direktyvai perkelti į nacionalinę teisę, arba bet kuriuo atveju nepranešė Komisijai apie tas priemones.

18 Žr. 2019 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Belgija ((SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:573, 51 punktas).

19 Žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimą *Komisija / Airija* (C-427/07, EU:C:2009:457, 108 ir 109 punktai).

20 Žr. 2018 m. spalio 4 d. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-599/17, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:813, 21 punktas).

21 Žr. 2018 m. spalio 18 d. Sprendimą *Komisija / Rumunija* (C-301/17, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:846, 42 punktas).

22 Šioje byloje ataskaitinė data yra po dviejų mėnesių nuo tos dienos, kurią Rumunija gavo pagrįstą nuomonę (žr. šios išvados 10 punktą), o tai įvyko 2017 m. gruodžio 8 d.

23 Visų pirma žr. 2006 m. lapkričio 30 d. Sprendimą *Komisija / Liuksemburgas* (C-32/05, EU:C:2006:749, 25 punktas) (jame konstatuota, kad valstybė narė neįvykdė įsipareigojimo pranešti apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, pateiktas atsiliepimo į ieškinį priede, taigi pateiktas po pagrįstoje nuomonėje nustatytos datos).

B. Dėl SESV 260 straipsnio 3 dalies taikymo

37. Pagrindiniai šios bylos klausimai susiję su, pirma, Komisijos sprendimo pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį prašyti skirti finansines baudas pagrindimu ir, antra, vienkartinės sumos mokėjimo proporcingumu; dėl vienkartinės sumos mokėjimo atitinkamai kyla bendrųjų klausimų, visų pirma dėl vienkartinės sumos apskaičiavimo metodo ir jurisprudencijos dėl SESV 260 straipsnio 2 dalies taikymo. Šalys taip pat nesutaria, ar šioje byloje taikoma SESV 260 straipsnio 3 dalis, t. y. ar ji taikoma daliniam valstybės narės įsipareigojimo pranešti apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones neįvykdymui.

38. Kadangi su tais klausimais ypač susijęs 2019 m. liepos 8 d. Sprendimas *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)*[24], pirmiausia būtina pateikti keletą pirminių pastabų dėl to sprendimo (1 dalis), o tada nagrinėti Komisijos diskreciją pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį prašyti taikyti finansines baudas, toje nuostatoje numatytų finansinių baudų vertinimą ir nurodymą sumokėti fiksuotą sumą šioje byloje (2, 3 ir 4 dalys).

1. Dėl 2019 m. liepos 8 d. Sprendimo „Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)“

39. Reikia atsižvelgti į tai, kad 2019 m. liepos 8 d. Sprendime *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)*[25] daugiausia buvo nagrinėjama SESV 260 straipsnio 3 dalies materialinė taikymo sritis ir toje nuostatoje numatytų periodinių baudų vertinimas. Konkrečiai kalbant, Teisingumo Teismas konstatavo, kad SESV 260 straipsnio 3 dalyje esanti frazė „pareig[a] pranešti apie <…> direktyv[ą] į nacionalinę teisę perkeliančias nuostatas“ reiškia, kad „valstybės narės privalo nurodyti kiekvieną direktyvos nuostatą perkeliančias nacionalinės teisės nuostatas. Kai toks pranešimas pateiktas (prireikus prie jo gali būti pridėta atitikties lentelė), Komisija, prašydama skirti atitinkamai valstybei narei šioje nuostatoje numatytą piniginę baudą, turi įrodyti, kad tam tikros perkėlimo priemonės akivaizdžiai nepatvirtintos arba neapima visos tos valstybės narės teritorijos.“[26]

40. Teisingumo Teismas taip pat konstatavo, kad periodinių baudų skyrimas pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį yra pateisinamas, tik jei pažeidimas tęsiasi iki tol, kol Teisingumo Teismas išnagrinėja faktines aplinkybes, ir kad su SESV 260 straipsnio 2 dalimi susijusią jurisprudenciją pagal analogiją reikia taikyti SESV 260 straipsnio 3 daliai, nes periodinėmis baudomis pagal abi nuostatas siekiama to paties tikslo. Atsižvelgdamas į savo diskreciją šiuo klausimu ir jurisprudencijoje dėl SESV 260 straipsnio 2 dalies suformuluotus kriterijus Teisingumo Teismas Belgijai paskyrė 5 000 EUR už dieną periodinę baudą už tai, kad viename iš savo regionų ji nepriėmė trijų nagrinėjamos direktyvos straipsnių perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių ir apie jas nepranešė[27].

24 C-543/17, EU:C:2019:573.

25 C-543/17, EU:C:2019:573.

26 2019 m. liepos 8 d. Sprendimas *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:573, 59 punktas).

27 Žr. 2019 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:573, ypač 60, 61 ir 80–89 punktai).

41. Atsižvelgiant į tai, reikia pažymėti, kad Sprendime *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* Teisingumo Teismas SESV 260 straipsnio 3 dalies materialinę taikymo sritį išaiškino taip, kad ši nuostata taikoma valstybei narei nepranešus apie priemones, kuriomis nagrinėjama direktyva nevisiškai (dalinai) perkelta į nacionalinę teisę[28]. Be to, Teisingumo Teismas tą patį metodą taikė vertindamas SESV 260 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytas periodines baudas, daugiausia dėmesio skirdamas savo diskrecijai ir tikslui, kurio siekiama tokio pobūdžio bauda. Atlikdamas analizę, vėliau prie šio klausimo sugrįšiu (žr. šios išvados 52, 53 ir 59 punktus).

42. Iš Sprendimo *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)*[29] matyti, kad negalima sutikti su Rumunijos, palaikomos Belgijos, Estijos ir Prancūzijos, teiginiu, kad SESV 260 straipsnio 3 dalis netaikoma, nes Rumunija Direktyvą 2015/849 iš dalies perkėlė į nacionalinę teisę. Kadangi Komisija nustatė, kad Rumunija nevisiškai įvykdė savo pranešimo pareigą, nagrinėjant šioje byloje taikoma SESV 260 straipsnio 3 dalis[30]. Iš tiesų perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių aiškiai trūko iki tol, kol 2019 m. liepos 21 d. Rumunija Direktyvą 2015/849 visiškai perkėlė į nacionalinę teisę, o anksčiau buvusių nacionalinių priemonių nepakako (žr. šios išvados 34 ir 35 punktus).

2. Dėl Komisijos diskrecijos pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį

43. Šioje byloje Rumunija, palaikoma Belgijos, Estijos, Prancūzijos ir Lenkijos, iš esmės teigia, kad finansinių baudų skyrimas yra nepateisinamas, nes Komisija nenurodė savo sprendimo taikyti SESV 260 straipsnio 3 dalį motyvų, kuriuose būtų atsižvelgiama į konkretaus atvejo aplinkybes.

44. Sutinku su Komisija, kad ji neprivalo motyvuoti savo sprendimo pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį prašyti skirti finansines baudas[31]. Prie tokios išvados priėjau dėl toliau nurodytų motyvų.

45. Pirma, reikia priminti, kad SESV 260 straipsnio 3 dalyje Komisijai leidžiama pagal SESV 258 straipsnį pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą remiantis tuo, kad valstybė narė „neįvykdė savo pareigos pranešti apie pagal teisėkūros procedūrą priimtą direktyvą į nacionalinę teisę perkeliančias nuostatas“, ir prašyti Teisingumo Teismo per tą procedūrą paskirti valstybei narei finansines baudas. Šiuo atveju finansinių baudų skyrimas nebepriklauso nuo ilgesnės procedūros, kurioje priimamas pirmas Teisingumo Teismo sprendimas, kuriame konstatuojamas SESV 258 straipsnio pažeidimas, ir paskui priimamas antras Teisingumo Teismo sprendimas, kuriuo pagal SESV 260 straipsnio 2 dalį skiriamos finansinės baudos už tai, kad valstybė narė nevykdo pirmojo sprendimo. Faktiškai dvi procedūros sujungiamos į vieną.

28 2019 m. liepos 8 d. sprendimas (C-543/17, EU:C:2019:573). Plg. generalinio advokato M. Szpunar išvadą byloje *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:322, ypač 58–81 punktai) (joje siūlomas siauras požiūris) su generalinio advokato M. Wathelet išvada byloje *Komisija / Lenkija* (C-320/13, nepaskelbta Rink., EU:C:2014:2441, 114–145 punktai) ir mano išvada byloje *Komisija / Ispanija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Hipotekos kreditas)* (C-569/17, EU:C:2019:271, 41–71 punktai) (jose siūlomas platesnis požiūris).

29 2019 m. liepos 8 d. sprendimas (C-543/17, EU:C:2019:573).

30 Reikia pažymėti, jog neginčijama, kad Direktyva 2015/849 yra pagal teisėkūros procedūrą, t. y. pagal įprastą teisėkūros procedūrą laikantis jos teisinio pagrindo (SESV 114 straipsnio), priimta direktyva.

31 Reikia pažymėti, kad generalinis advokatas M. Wathelet savo išvadoje byloje *Komisija / Lenkija* (C-320/13, nepaskelbta Rink., EU:C:2014:2441, 104–113 punktai) laikėsi panašaus požiūrio.

46. Todėl Komisijai suteikta galimybė pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį prašyti skirti finansines baudas turi būti laikoma susieta su jurisprudencijoje pripažįstama plačia Komisijos diskrecija inicijuoti procedūrą pagal SESV 258 straipsnį [32]. Teisingumo Teismas konstatavo, kad Komisija „neprivalo motyvuoti savo sprendimo, o ieškinio priimtinumas nuo aplinkybių, lėmusių jos pasirinkimą, nepriklauso. <…> Teisingumo Teismas turi tik užtikrinti, kad procedūra iš principo gali būti taikoma įtariamam pažeidimui.“ [33] Mano nuomone, tas pats turėtų būti taikoma Komisijos sprendimui taikyti SESV 260 straipsnio 3 dalį.

47. Šiuo aspektu iš SESV 260 straipsnio 3 dalies teksto („gali, jei mano esant tai reikalinga, nurodyti vienkartinės sumos arba periodinės baudos <…> dydį“), palyginti su SESV 260 straipsnio 2 dalies tekstu („nurodo <…> vienkartinės sumos arba periodinės baudos dydį“), matyti, kad Komisijai suteikiama diskrecija spręsti, ar pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį prašyti skirti finansines baudas pagal SESV 258 straipsnį nagrinėjamoje byloje, ir ji nėra įpareigota to daryti [34]. Tačiau iš to teksto nematyti, kad iš Komisijos būtų reikalaujama motyvuoti savo sprendimą taikyti SESV 260 straipsnio 3 dalį, kai ji neprivalo to daryti pagal SESV 258 straipsnį, nes prie SESV 260 straipsnio 3 dalies konteksto priskiriama SESV 258 straipsnyje nurodyta procedūra [35].

48. Bet kuriuo atveju Komisijos sprendimas pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį prašyti skirti finansines baudas turės būti pagrįstas, nes jame turės būti finansinių baudų, kurias prašoma skirti, individualus vertinimas atsižvelgiant į bylos aplinkybes. Komisijos motyvai, susiję su kriterijų, kuriais remiantis nustatomas prašomų skirti finansinių baudų dydis, taikymu, gali būti laikomi pakankamais, kad valstybė narė galėtų suprasti Komisijos atliktą finansinių baudų, kurias Teisingumo Teismo prašoma skirti, vertinimą ir jį ginčyti, kaip yra šioje byloje.

49. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad Komisija neprivalo motyvuoti savo sprendimo taikyti SESV 260 straipsnio 3 dalį.

3. Dėl finansinių baudų pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį vertinimo

50. Atsižvelgdamas į tai, kad Komisijos sprendimas šioje byloje prašyti taikyti finansines baudas atitinka SESV 260 straipsnio 3 dalį, toliau nagrinėsiu toje nuostatoje numatytų finansinių baudų vertinimą.

51. Pirma, kaip pasiūliau savo išvadoje byloje *Komisija / Ispanija* [36] *(SESV 260 straipsnio 3 dalis – Hipotekos kreditas)*, Komisijai turėtų būti suteikta teisė naudoti tą patį metodą apskaičiuojant finansines baudas, kurias ji siūlo pagal SESV 260 straipsnio 2 ir 3 dalis, nes tos baudos yra vienodos, tomis dviem nuostatomis siekiami tikslai yra panašūs ir taip skatinamas nuoseklus požiūris, o valstybėms narėms užtikrinamas nuspėjamumas. Šiuo aspektu tai, kad pagal SESV 260 straipsnio 2 dalį skiriama sankcija už ES teisės „dvigubą pažeidimą“ ir pagal SESV 258 straipsnį priimto sprendimo nevykdymą, o pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį sankcija skiriama už vieną ES teisės pažeidimą neįvykdžius pranešimo pareigos, mano manymu, nesumenkina fakto, kad abi nuostatos yra susijusios su pažeidimais, nurodytais Sąjungos pirminėje teisėje (žr. šios išvados 31 punktą).

32 Žr. 2017 m. rugsėjo 19 d. Sprendimą *Komisija / Airija* (C-552/15, EU:C:2017:698, 34 punktas).

33 2001 m. birželio 26 d. Sprendimas *Komisija / Portugalija* (C-70/99, EU:C:2001:355, 17 punktas).

34 Žr. mano išvadą byloje *Komisija / Ispanija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Hipotekos kreditas)* (C-569/17, EU:C:2019:271, 68 punktas ir jame pateiktos nuorodos).

35 Žr. 2019 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:573, 57 punktas).

36 C-569/17, EU:C:2019:271, 73 punktas. Taip pat žr. generalinio advokato M. Wathelet išvadą byloje *Komisija / Lenkija* (C-320/13, nepaskelbta Rink., EU:C:2014:2441, 146–160 punktai) ir generalinio advokato M. Szpunar išvadą byloje *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:322, 96 punktas).

52. Bet kuriuo atveju Komisijos pasiūlymai pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį dėl finansinių baudų skyrimo ar jų apskaičiavimo metodo Teisingumo Teismui neprivalomi [37]. Kaip Teisingumo Teismas pripažino Sprendime *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* [38], jis, atsižvelgdamas į nagrinėjamos bylos aplinkybes ir, kaip jis mano, reikalingą įtikinimo ar atgrasymo lygį, kiekvienoje byloje turi nustatyti tinkamas pinigines sankcijas, kad, be kita ko, būtų užkirstas kelias kartoti panašius ES teisės pažeidimus. Be to, dėl SESV 260 straipsnio 2 dalies Teisingumo Teismas konstatavo, kad Komisijos komunikatuose pateikti pasiūlymai ir rekomendacijos Teisingumo Teismui neprivalomi ir jie paprasčiausiai yra naudingas atskaitos taškas bei padeda užtikrinti, kad veiksmai, kurių imamasi, būtų skaidrūs, nuspėjami ir derėtų su teisiniu saugumu [39].

53. Taigi, iš Sprendimo *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* [40] galima daryti išvadą, kad jurisprudencija dėl SESV 260 straipsnio 2 dalies pagal analogiją turėtų būti taikoma SESV 260 straipsnio 3 daliai, nes abiejose nuostatose numatytomis finansinėmis baudomis siekiama tų pačių tikslų: periodinės baudos skyrimas ypač tinkamas paskatinti valstybę narę kuo greičiau nutraukti įsipareigojimų nevykdymą, kuris, nesant tokios priemonės, būtų tęsiamas, o vienkartinės sumos skyrimas labiau grindžiamas atitinkamos valstybės narės įsipareigojimų nevykdymo pasekmių privatiesiems ir viešiesiems interesams vertinimu.

54. Be to, jurisprudencijoje dėl SESV 260 straipsnio 2 dalies, pirmiausia principiniame 2005 m. liepos 12 d. Sprendime *Komisija / Prancūzija* [41], Teisingumo Teismas nusprendė, kad jis gali skirti ir vienkartinę sumą, ir periodinę baudą [42] ir kad jis gali skirti finansinę baudą, kurios Komisija nepasiūlė, remdamasis tuo, kad „galimybė taikyti piniginę baudą ir bylos aplinkybėms tinkamiausios baudos parinkimas gali būti įvertinti tik atsižvelgiant į sprendime, kuris bus priimtas pagal [SESV 260 straipsnio 2 dalį], Teisingumo Teismo nustatytas aplinkybes ir todėl nepriskirtini politinei sričiai“ [43]. Taigi, kyla klausimas, ar dėl Teisingumo Teismo diskrecijos skirti ir vienkartinę sumą, ir periodinę baudą arba finansinę baudą, kurios Komisija nepasiūlė, jo jurisprudencija dėl SESV 260 straipsnio 2 dalies pagal analogiją taikoma SESV 260 straipsnio 3 daliai.

55. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad SESV 260 straipsnio 3 dalyje, palyginti su SESV 260 straipsnio 2 dalimi („Jei Teismas nustato, kad atitinkama valstybė narė neįvykdė jo sprendimo, jis gali paskirti jai už tai sumokėti vienkartinę sumą arba periodinę baudą“), numatyta, kad Teisingumo Teismo paskirtų finansinių baudų dydis negali viršyti Komisijos nurodyto dydžio („Jei Teismas nustato pažeidimą, jis gali paskirti atitinkamai valstybei narei sumokėti vienkartinę sumą arba periodinę baudą, neviršijančią Komisijos nurodyto dydžio.“).

56. Žinoma, kaip per posėdį nurodė Estija, Rumunija ir Komisija, tą SESV 260 straipsnio 3 dalyje nustatytą apribojimą galima aiškinti taip, kad juo ribojama ne tik Teisingumo Teismo diskrecija nustatyti dydį, bet ir diskrecija parinkti skirtiną finansinę baudą, todėl Teisingumo Teismas negali skirti ir vienkartinės sumos, ir periodinės baudos, jei Komisija neprašė jų skirti, taip pat jis negali skirti kitokios finansinės baudos nei ta, kurią siūlė skirti Komisija [44].

37 Žr. mano išvadą byloje *Komisija / Ispanija* (C-569/17, EU:C:2019:271, 74 punktas).

38 Žr. 2019 m. liepos 8 d sprendimą (C-543/17, EU:C:2019:573, 78 punktas) (jame pagal analogiją remiamasi 2014 m. gruodžio 2 d. Sprendimu *Komisija / Italija* (C-196/13, EU:C:2014:2407, 86 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija)).

39 Dėl vienkartinių sumų žr. 2012 m. gruodžio 19 d. Sprendimą *Komisija / Airija* (C-279/11, nepaskelbtas Rink., EU:C:2012:834, 77 punktas). Dėl periodinių baudų taip pat žr. 2018 m. liepos 4 d. Sprendimą *Komisija / Slovakija* (C-626/16, EU:C:2018:525, 83 punktas).

40 Žr. 2019 m. liepos 8 d. sprendimą (C-543/17, EU:C:2019:573, 61 punktas) (jame pagal analogiją remiamasi 2005 m. liepos 12 d. Sprendimu *Komisija / Prancūzija* (C-304/02, EU:C:2005:444, 81 punktas)). Taip pat žr. šios išvados 40 punktą.

41 C-304/02, EU:C:2005:444.

42 Žr. 2005 m. liepos 12 d. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-304/02, EU:C:2005:444, 80–86 punktai) ir 2019 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Komisija / Airija (Derrybrien vėjo jėgainės)* (C-261/18, EU:C:2019:955, 112 punktas).

43 2005 m. liepos 12 d. Sprendimas *Komisija / Prancūzija* (C-304/02, EU:C:2005:444, 90 punktas). Taip pat žr. 2007 m. liepos 18 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-503/04, EU:C:2007:432, 22 punktas).

44 Žr. generalinio advokato M. Wathelet išvadą byloje *Komisija / Lenkija* (C-320/13, nepaskelbta Rink., EU:C:2014:2441, 155 punktas) ir generalinio advokato M. Szpunar išvadą byloje *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:322, 97–100 punktai).

57. Vis dėlto, laikausi savo išvadoje byloje *Komisija / Ispanija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Hipotekos kreditas)*[45] išdėstytos nuomonės, kad Teisingumo Teismas pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį turi diskreciją skirti ir vienkartinę sumą, ir periodinę baudą arba finansinę baudą, kurios Komisija nepasiūlė, su sąlyga, kad atsižvelgiama į pagal tą nuostatą numatytą finansinės baudos dydžio ribą. Konkrečiai kalbant, reikia pažymėti, kad SESV 260 straipsnio 3 dalies tekste minima tik skiriamos finansinės baudos suma, o ne pasirinkimas. Iš to teksto galima daryti išvadą, kad Teisingumo Teismas negali nustatyti didesnės baudos, nei pasiūlė Komisija. Tačiau, mano nuomone, to teksto nereikėtų aiškinti taip, kad iš Teisingumo Teismo visais atvejais atimama diskrecija nustatyti tinkamą finansinę baudą. Taigi, priklausomai nuo aplinkybių, Teisingumo Teismas gali skirti finansinę baudą, kurios Komisija nepasiūlė, arba ir vienkartinę sumą, ir periodinę baudą, kurios yra tokio paties dydžio, kaip nurodė Komisija, arba mažesnės, o bendra baudų, kurios galiausiai skiriamos atitinkamai valstybei narei, suma neprivalo būti „Komisijos nurodyto dydžio“.

58. Be to, toks aiškinimas atitinka SESV 260 straipsnio 3 dalies tikslus atsižvelgiant į siekį Sutartyse numatyti skirtingas finansines baudas. Kaip buvo pažymėta šios išvados 40 punkte, jei valstybė narė savo pranešimo pareigą įvykdo nagrinėjant bylą, taigi prieš Teisingumo Teismui nagrinėjant faktines aplinkybes, periodinės baudos skirti negalima. Vis dėlto, toliau galima skirti vienkartinę sumą siekiant atsižvelgti į to pažeidimo poveikį viešiesiems ir privatiesiems interesams ir užkirsti kelią tam pažeidimui pasikartoti. Iš tiesų, tokia situacija paaiškinama patikslinta Komisijos praktika pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį pareikštuose ieškiniuose paprastai prašyti skirti vienkartinę sumą ir periodinę baudą (žr. šios išvados 23 punktą), kaip matyti iš šio ieškinio. Vis dėlto, jei Komisija siūlytų skirti tik vienos rūšies baudą, Teisingumo Teismo diskrecija skirti, jei reikia, kitokią baudą arba ir vienkartinę sumą, ir periodinę baudą, atsižvelgiant į SESV 260 straipsnio 3 dalyje nustatytą ribą, būtų užtikrinama, kad ta nuostata nepraras veiksmingumo.

59. Reikia pažymėti, kad, nors Teisingumo Teismas Sprendime *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)*[46] neišdėstė tiesioginės nuomonės šiuo klausimu, jis atkreipė dėmesį į Teisingumo Teismo diskreciją pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį nuspręsti skirti finansines baudas[47] ir ypač į tai, kad SESV 260 straipsnio 3 dalyje numatyta procedūra leidžia Teisingumo Teismui vykdyti savo teismines funkcijas nustatant piniginę baudą, kurią „jis mano esant labiausiai tinkamą nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis“[48].

4. Dėl vienkartinės sumos skyrimo nagrinėjamoje byloje

60. Atsižvelgiant į jurisprudenciją dėl SESV 260 straipsnio 2 dalies[49] vienkartinės sumos paskyrimas ir tos sumos dydžio nustatymas pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį kiekvienu atveju priklauso nuo visų reikšmingų veiksnių, susijusių su konstatuoto pažeidimo ypatybėmis ir atitinkamos valstybės narės elgesiu. Įgyvendindamas savo diskreciją Teisingumo Teismas sprendžia, ar paskirti sumokėti vienkartinę sumą, ir, jei taip, nustato jos dydį, kuris turi atitikti aplinkybes ir būti proporcingas pažeidimui. Šiuo aspektu reikšmingi veiksniai yra pažeidimo sunkumas, jo trukmė ir valstybės narės mokumas.

45 C-569/17, EU:C:2019:271, 76–78 punktai.

46 Žr. 2019 m. liepos 8 d. sprendimą (C-543/17, EU:C:2019:573, ypač 81 ir 83 punktai).

47 Žr. 2019 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:573, ypač 78, 83, 84, 89 ir 92 punktai).

48 2019 m. liepos 8 d. Sprendimas *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:573, 58 punktas).

49 Žr. 2019 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Komisija / Airija (Derrybrien vėjo jėgainės)* (C-261/18, EU:C:2019:955, 113 ir 114 punktai).

61. Iš tos jurisprudencijos taip pat matyti, kad vienkartinė suma iš esmės grindžiama atitinkamos valstybės narės įsipareigojimų nevykdymo padarinių privatiems ir viešiesiems interesams vertinimu, ypač kai įsipareigojimai buvo nevykdomi ilgą laiką [50]. Valstybė narė negali būti automatiškai įpareigota sumokėti vienkartinę sumą, nes Teisingumo Teismas turi plačią diskreciją spręsti, ar būtina skirti tokią baudą [51].

62. Atsižvelgiant į tai, reikėtų pažymėti, kad pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį Teisingumo Teismas turi plačią diskreciją atsižvelgdamas į bylos aplinkybes ir atitinkamos valstybės elgesį skirti, jei reikia, vienkartinę sumą, kad būtų atsižvelgta į valstybės narės pranešimo neįvykdymo pasekmes viešiesiems ir privatiesiems interesams. Tai, kad Teisingumo Teismas nusprendė, jog pagal SESV 260 straipsnio 2 dalį skirti vienkartinę sumą reikia, „pavyzdžiui, kai įsipareigojimai buvo nevykdomi ilgą laiką“, kaip pažymima šios išvados 61 punkte, neužkerta Teisingumo Teismui kelio skirti vienkartinės sumos kitais atvejais, kai tai būtina panašių ES teisės pažeidimų kartojimo prevencijos tikslais.

63. Be to, atsižvelgiant į skirtingus tikslus, kurių siekiama periodinėmis baudomis ir vienkartinės sumos mokėjimu (žr. šios išvados 53 punktą), akivaizdu, kad, nors įpareigojimas mokėti periodinę baudą, kuris daromo pažeidimo atžvilgiu iš esmės turi priverčiamąjį poveikį, yra nustatomas, tik jei pažeidimas tęsiamas, nenustatyta jokio reikalavimo vadovautis tuo pačiu požiūriu nustatant vienkartinės sumos mokėjimą [52]. Taigi, priešingai, nei teigia Prancūzija ir Rumunija, dėl to, kad valstybė narė vykstant procesui gali įvykdyti įsipareigojimus, vienkartinės sumos skyrimas prasmės nepraranda.

64. Nagrinėjamoje byloje reikėtų laikytis nuostatos, kad vienkartinės sumos skyrimas yra tinkamas kaip atgrasomoji priemonė. Bendrą Komisijos siūlomą sumą (4 536 667,20 EUR) galima sumažinti (iki 4 011 038,72 EUR), jei taikomi atnaujinti Komisijos duomenys [53], ir galbūt galima sumažinti dar labiau, jei atsižvelgiama į tam tikrus veiksnius. Todėl, atsižvelgdamas į visas šios bylos aplinkybes, siūlau Teisingumo Teismui paskirti Rumunijai sumokėti 3 000 000 EUR vienkartinę sumą [54].

65. Pirma, dėl pažeidimo sunkumo Teisingumo Teismas Sprendime *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* [55] dėl periodinės baudos nustatymo pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį konstatavo, kad įsipareigojimas priimti nacionalines priemones, kad būtų užtikrintas visiškas direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę, ir įsipareigojimas pranešti apie šias priemones Komisijai yra „esminiai valstybių narių įsipareigojimai, siekiant užtikrinti Sąjungos teisės veiksmingą taikymą, todėl šių įsipareigojimų neįvykdymas laikytinas sunkiu“. Manau, kad tai taikoma šioje byloje dėl vienkartinės sumos skyrimo.

66. Be to, jei Teisingumo Teismas atsižvelgtų į kriterijus, kuriais šioje byloje nustatydama vienkartinę sumą rėmėsi Komisija, neatrodo, kad Komisijos atliktas pažeidimo sunkumo vertinimas būtų klaidingas atsižvelgiant į pažeistų Sąjungos nuostatų svarbą ir pažeidimo pasekmes viešiesiems ir privatiesiems interesams. Reikia pažymėti, kad Direktyva 2015/849 yra pagrindinė teisinė priemonė siekiant užkirsti kelią Sąjungos finansų sistemos panaudojimui pinigų plovimo ir teroristų finansavimo

50 Žr. 2014 m. gruodžio 2 d. Sprendimą *Komisija / Graikija* (C-378/13, EU:C:2014:2405, 72 punktas).

51 Žr. 2008 m. gruodžio 9 d. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-121/07, EU:C:2008:695, 63 punktas).

52 Žr. 2008 m. gruodžio 9 d. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-121/07, EU:C:2008:695, 19, 20, 44, 45, 56–58 punktai) ir generalinio advokato J. Mazák išvadą byloje *Komisija / Prancūzija* (C-121/07, EU:C:2008:320, 80 punktas).

53 Žr. Komisijos komunikatą „Duomenų, naudojamų apskaičiuojant vienkartines sumas ir baudas, kurias Komisija siūlys taikyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui vykdant pažeidimo tyrimo procedūrą, atnaujinimas“ (OL C 309, 2019, p. 1). Mažiausia vienkartinė suma sumažinta iki 1 651 000 EUR. Todėl, remiantis šios išvados 25 ir 26 punktuose nurodyta formule, vienkartinė suma būtų apskaičiuojama taip: 5 319,68 EUR dienos tarifas (1039 × 8 × 0,64) x 754 dienos. Tada bendra vienkartinė suma, kurią prašo priteisti Komisija, būtų 4 011 038,72 EUR.

54 Verta pažymėti, kad mano siūloma suma atitinka ne visiškai perkėlus direktyvą pagal SESV 260 straipsnio 2 dalį skiriamas tam tikras vienkartines sumas. Žr. 2011 m. kovo 31 d. Sprendimą *Komisija / Graikija* (C-407/09, EU:C:2011:196, 33–44 punktai) (3 mln. EUR) ir 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimą *Komisija / Švedija* (C-270/11, EU:C:2013:339, 43–60 punktai) (3 mln. EUR). Plg. tas sumas su sumomis, paskirtomis 2008 m. gruodžio 9 d. Sprendimu *Komisija / Prancūzija* (C-121/07, EU:C:2008:695, 65–88 punktai) (10 mln. EUR) (ypač atkreipiant dėmesį į ankstesnius pažeidimus atitinkamoje srityje).

55 2019 m. liepos 8 d. sprendimas (C-543/17, EU:C:2019:573, 85 punktas).

tikslais[56]. Ta direktyva, priimta siekiant sukurti tikrai veiksmingą saugumo sąjungą[57], grindžiama ankstesnėmis direktyvomis ir tarptautine veikla atitinkamoje srityje siekiant sustiprinti Sąjungos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu teisinę sistemą[58]. Panašiai, kaip Teisingumo Teismas konstatavo dėl kitų vidaus rinkos direktyvų[59], Rumunijos įsipareigojimo priimti perkėlimo į nacionalinę teisę priemones ir apie jas pranešti nevykdymas gali būti laikomas turinčiu poveikio tinkamam vidaus rinkos veikimui, taigi jis yra tam tikro sunkumo[60].

67. Rumunijos įsipareigojimo perkelti Direktyvą 2015/849 į nacionalinę teisę nevykdymo pasekmės viešiesiems ir privatiesiems interesams taip pat gali būti laikomos reikšmingomis, nes, kaip nurodė Komisija, dėl to nevykdymo kyla rizika Sąjungos finansų sistemos vientisumui ir veikimui, kadangi jai kyla pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmių, taip pat kyla pasekmių investuotojams ir piliečiams. Tai, pavyzdžiui, matyti iš 2019 m. rugsėjo 19 d. Europos Parlamento rezoliucijos dėl Sąjungos kovos su pinigų plovimu teisės aktų įgyvendinimo padėties[61], kurioje, be kita ko, teigiamai vertinama tai, kad Komisija pradėjo pažeidimų nagrinėjimo procedūrą prieš valstybes nares, kurios į nacionalinę teisę neperkėlė Direktyvos 2015/849, ir šios valstybės raginamos kuo greičiau tai padaryti.

68. Be to, nagrinėjamoje byloje reikia atsižvelgti į toliau nurodytus veiksnius. Kalbant konkrečiai, nors, kaip nurodė Komisija, nustatant pranešimo pareigos nevykdymo sunkumą reikėtų atsižvelgti į perkėlimo į nacionalinę teisę mastą[62], reikia pažymėti, kad šioje byloje valstybė narė visiškai nepranešė apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones. Atsižvelgiant į tai, manęs neįtikino Rumunijos teiginys, kad priemonėmis, apie kurias pranešta 2018 m. spalio mėn., Direktyva 2015/849 iš dalies perkelta į nacionalinę teisę ir sudarytos sąlygos iš esmės įgyvendinti tos direktyvos tikslus, nes panašius argumentus Teisingumo Teismas atmetė remdamasis tuo, kad tos priemonės neatitiko atitinkamos direktyvos reikalavimų; priešingu atveju nebūtų buvęs nustatytas valstybės narės įsipareigojimo perkelti į nacionalinę teisę pažeidimas[63].

69. Be to, nesu įsitikinęs, kad reikėtų atsižvelgti į tam tikras aplinkybes, kuriomis remiasi Rumunija. Dėl, kaip teigiama, trumpos ikiteisminio etapo trukmės nekyla abejonių, kad Komisija Rumunijai suteikė pagrįstą terminą pateikti atsakymą į oficialų pranešimą ir pagrįstą nuomonę ir parengti savo atsiliepimą, kaip nurodyta Teisingumo Teismo jurisprudencijoje[64], nes atsakyti į oficialų pranešimą ir pagrįstą nuomonę Rumunija galėjo per du mėnesius, o Komisija ieškinį pareiškė (2018 m. rugpjūčio 27 d.) praėjus daugiau kaip vieniems metams nuo Direktyvoje 2015/849 nustatyto perkėlimo į nacionalinę teisę termino (2017 m. birželio 26 d.). Sunkumų, susijusių su Direktyvos 2015/849 įgyvendinimo sudėtingumu, pripažinti negalima, nes valstybė narė negali remtis vidaus teisės praktika ar padėtimi, kad pateisintų Sąjungos teisėje nustatytų pareigų neįvykdymą[65]. Be to, lygiai taip pat

56 Žr. Direktyvą 2018/843, ypač 1 konstatuojamąją dalį; Direktyvą 2015/849, ypač 1 straipsnio 1 dalį bei 1–3 ir 64 konstatuojamąsias dalis.

57 Žr. 2019 m. spalio 30 d. Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Dvidešimtoji pažangos, padarytos kuriant tikrą veiksmingą saugumo sąjungą, ataskaita“, COM(2019) 552 *final*, p. 10–12.

58 Žr. 2019 m. liepos 24 d. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai „Siekiant geresnio ES kovos su pinigų plovimu ir kovos su terorizmo finansavimu sistemos įgyvendinimo“, COM(2019) 360 *final*.

59 Žr. šios išvados 30 išnašą.

60 Žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimą *Komisija / Švedija* (C-270/11, EU:C:2013:339, 49 punktas).

61 Visų pirma žr. A, B, G konstatuojamąsias dalis ir 1 punktą.

62 Žr. 2011 m. komunikato 25 punktą ir 2017 m. komunikato p. 15. Šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 9 d. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-121/07, EU:C:2008:695, 84 punktas).

63 Žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimą *Komisija / Švedija* (C-270/11, EU:C:2013:339, 51 punktas). 2019 m. liepos 8 d. Sprendime *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:573, 73 punktas) Teisingumo Teismas neatsižvelgė į Belgijos pateiktą panašų argumentą.

64 Žr. 2018 m. spalio 18 d. Sprendimą *Komisija / Rumunija* (C-301/17, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:846, 32 punktas). Komisija turi plačią diskreciją spręsti, kada pradėti pažeidimų nagrinėjimo procedūrą; žr. šios išvados 46 punktą.

65 Žr. 2019 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Komisija / Airija (Derrybrien vėjo jėgainės)* (C-261/18, EU:C:2019:955, 89 punktas).

neturi reikšmės tai, kad kitos valstybės narės galbūt susidūrė su problemomis siekdamos laiku perkelti direktyvą į nacionalinę teisę[66], o, kaip nurodė Komisija, bet kuriuo atveju Rumunija buvo vienintelė valstybė narė, kuri pareiškiant šį ieškinį nebuvo pranešusi apie jokias perkėlimo į nacionalinę teisę priemones[67].

70. Vis dėlto yra tam tikrų lengvinančių aplinkybių, turinčių įtakos šioje byloje įpareigojant sumokėti vienkartinę sumą. Pirma, Direktyva 2018/843 buvo pratęstas Direktyvos 2015/849 30 ir 31 straipsniuose numatytų centrinių informacijos apie tikruosius savininkus registrų įsteigimo terminas, nors kitų toje direktyvoje numatytų įsipareigojimų perkėlimo į nacionalinę teisę terminas nebuvo pakeistas (žr. šios išvados 7 punktą). Nematau priežasčių, kodėl į tą pratęsimą nebūtų galima atsižvelgti kaip į lengvinančią aplinkybę, kaip nurodė Komisija. Antra, Rumunija įrodė, kad per procedūrą ji sąžiningai bendradarbiavo su Komisija[68]. Galiausiai neginčijama, kad Teisingumo Teismas dar nėra nustatęs, kad Rumunija būtų laiku neperkėlusi direktyvos į nacionalinę teisę[69].

71. Antra, Komisija mano, kad pažeidimo trukmė turėtų būti skaičiuojama nuo Direktyvos 2015/849 perkėlimo į nacionalinę teisę termino pasibaigimo dienos, o Rumunija teigia, kad į tai atsižvelgti nereikėtų, ir alternatyviai nurodo, kad reikėtų remtis pagrįstoje nuomonėje nustatyta data.

72. Pažymėtina, kad jurisprudencijoje dėl vienkartinės sumos mokėjimo pagal SESV 260 straipsnio 2 dalį Teisingumo Teismas pažeidimo trukmę skaičiuoja nuo pirmojo jo sprendimo pagal SESV 258 straipsnį paskelbimo dienos iki dienos, kurią atitinkama valstybė narė įvykdo įsipareigojimus, arba, jei įsipareigojimai neįvykdomi, iki dienos, kurią Teisingumo Teismas nagrinėja faktines aplinkybes antrojoje byloje[70]. Taigi, siekiant nustatyti vienkartines sumas pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, šioje byloje atkreiptinas dėmesys į du pagrindinius aspektus.

73. Pirma, dėl pažeidimo trukmės laikotarpio pabaigos dienos, nors neginčijama, kad 2019 m. liepos 21 d. Rumunija įvykdė įsipareigojimus, atrodo, kad reikia išsiaiškinti, kurią dieną Teisingumo Teismas nagrinėja faktines aplinkybes pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį vykdomame procese, ypač siekiant išsaugoti teisinį tikrumą ir vienkartinės sumos mokėjimo atgrasomąjį poveikį. Kadangi per SESV 260 straipsnio 3 dalyje numatytą procesą atitinkama valstybė narė įvairiais jo etapais gali pateikti perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, turėtų būti nustatytas laiko momentas, kad Teisingumo Teismas galėtų atlikti savo teismines funkcijas[71]. Man atrodo, kad tuo tikslu reikėtų nurodyti paskutinio bylos posėdžio datą arba, jei posėdis nerengiamas, rašytinio proceso pabaigos dieną (t. y. dieną, kai šalims pranešama, kad bylą nagrinėja tam tikros sudėties Teisingumo Teismas), nes tada šalys turi paskutinę galimybę pateikti pastabas dėl to, kiek atitinkama valstybė narė laikėsi įsipareigojimų, ir dėl finansinių baudų, kurios turėtų būti skiriamos[72].

74. Antra, dėl pažeidimo trukmės laikotarpio pradžios dienos manau, kad dėl vienkartinės sumos mokėjimo nagrinėjamoje direktyvoje nustatyta perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos data yra tinkamesnė nei pagrįstoje nuomonėje nustatyta termino pabaigos data, nes ji geriau atitinka SESV 260 straipsnio 3 dalies tikslą, prie kurio priskiriamas siekis labiau paskatinti valstybes nares laiku perkelti direktyvas į nacionalinę teisę[73]. Priešingai, jei galimybė paskirti vienkartinę sumą pagal

66 Žr. 2019 m. birželio 24 d. Sprendimą *Komisija / Lenkija (Aukščiausiojo Teismo nepriklausomumas)* (C-619/18, EU:C:2019:531, 120 punktas).

67 Verta pažymėti, kad per posėdį byloje *Komisija / Airija* (C-550/18) Komisija nurodė, kad pažeidimų nagrinėjimo procedūra buvo pradėta tik dėl Airijos ir Rumunijos, o visos kitos valstybės narės pranešė apie Direktyvos 2015/849 perkėlimo į nacionalinę teisę priemones.

68 Žr. 2013 m. spalio 17 d. Sprendimą *Komisija / Belgija* (C-533/11, EU:C:2013:659, 60 punktas).

69 Žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimą *Komisija / Švedija* (C-270/11, EU:C:2013:339, 55 punktas).

70 Žr. 2013 m. birželio 25 d. Sprendimą *Komisija / Čekijos Respublika* (C-241/11, EU:C:2013:423, 46 punktas) ir 2019 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Komisija / Airija (Derrybrien vėjo jėgainės)* (C-261/18, EU:C:2019:955, 122 punktas).

71 Šiuo klausimu žr. generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvadą byloje *Komisija / Graikija* (C-387/97, EU:C:1999:455, 56–58 punktai).

72 Šiuo klausimu žr. 2011 m. lapkričio 17 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, 84 punktas). Dėl periodinių baudų taip pat žr. 2018 m. gegužės 31 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-251/17, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:358, 64 ir 65 punktai) ir generalinės advokatės V. Trstenjak išvadą byloje *Komisija / Vokietija* (C-503/04, EU:C:2007:190, 62, 63 ir 88 punktai).

73 Žr. 2019 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:573, 52 punktas).

SESV 260 straipsnio 3 dalį atsirastų tik po pagrįstoje nuomonėje nustatytos datos, kiltų rizika, kad, kol Komisija nesiims veiksmų prieš valstybę narę, direktyvoje nustatytas perkėlimo į nacionalinę teisę terminas neturėtų jokio iš karto atsirandančio poveikio. Taip pat reikia atsižvelgti į tai, kad, priešingai nei periodinės baudos, kurios yra priemonė priversti valstybes nares kada nors ateityje nutraukti pažeidimą, vienkartinės sumos mokėjimas susijęs su buvusiu elgesiu ir yra priemonė užtikrinti, kad valstybė narė, prieš imdamasi priemonių pažeidimui ištaisyti, nenuspręstų, jog yra geriau palaukti, kol bus iškelta byla[74], o taip iš tiesų gali atsitikti, jei būtų remiamasi pagrįstoje nuomonėje nustatyta data.

75. Todėl mano siūlomas požiūris labiau taikomas vienkartinės sumos mokėjimui, palyginti su periodinėmis baudomis, dėl kurių Teisingumo Teismas, vertindamas pažeidimo trukmę byloje *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)*, atsižvelgė į atitinkamoje direktyvoje nustatytą perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos dieną[75]. Bet kuriuo atveju, jei Teisingumo Teismas su mano pasiūlymu nesutiktų, laikotarpis nuo atitinkamoje direktyvoje nustatyto perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos dienos gali būti nagrinėjamas vertinant pažeidimo sunkumą, kaip matyti iš jurisprudencijos dėl SESV 260 straipsnio 2 dalies[76].

76. Šioje byloje, atsižvelgiant į laikotarpį nuo Direktyvoje 2015/849 nustatyto perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos dienos (2017 m. birželio 26 d.) iki dienos, kurią Rumunija įvykdė įsipareigojimus (2019 m. liepos 21 d.), pažeidimo trukmė yra maždaug 25 mėnesiai, o toks laikotarpis gali būti laikomas reikšmingu[77]. Reikia pažymėti, kad valstybės narės įsipareigojimas priimti priemones, kurios būtinos direktyvai perkelti į nacionalinę teisę, savaime nelaikomas ypač sudėtingu[78]. Vis dėlto, reikia pažymėti, kad nacionalinės teisės aktais, apie kuriuos pranešta 2019 m. liepos mėn., Direktyva 2015/849 buvo visiškai perkelta į nacionalinę teisę, nors ir pavėluotai.

77. Galiausiai Rumunija nepateikė Teisingumo Teismui jokių įrodymų, susijusių su jos pajėgumu sumokėti baudą.

78. Taigi, atsižvelgdamas į visas šios bylos aplinkybes, siūlau Teisingumo Teismui nurodyti Rumunijai sumokėti 3 000 000 EUR vienkartinę sumą.

VI. Dėl bylinėjimosi išlaidų

79. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Rumunija pralaimėjo bylą, jai turėtų būti nurodyta jas padengti. Pagal šio Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad į bylą įstojusios valstybės narės padengia savo bylinėjimosi išlaidas, Belgija, Estija, Prancūzija ir Lenkija turėtų padengti savo patirtas bylinėjimosi išlaidas.

74 Žr. generalinio advokato M. Poiares Maduro išvadą byloje *Komisija / Italija* (C-119/04, EU:C:2006:65, 46 punktas). Taip pat žr. šios išvados 53 punktą.

75 2019 m. liepos 8 d. sprendimas (C-543/17, EU:C:2019:573, 88 punktas).

76 Žr. 2012 m. gruodžio 19 d. Sprendimą *Komisija / Airija* (C-374/11, nepaskelbtas Rink., EU:C:2012:827, 38 ir 52 punktai). Taip pat žr. generalinio advokato N. Fennelly išvadą byloje *Komisija / Graikija* (C-197/98, EU:C:1999:597, 43 punktas).

77 Žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimą *Komisija / Švedija* (C-270/11, EU:C:2013:339, 57 ir 58 punktai) (27 mėnesiai) ir 2017 m. liepos 13 d. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-388/16, nepaskelbtas Rink., EU:C:2017:548, 40 punktas) (29 mėnesiai).

78 Žr. 2011 m. kovo 31 d. Sprendimą *Komisija / Graikija* (C-407/09, EU:C:2011:196, 33 punktas).

VII. Išvada

80. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui:

1) pripažinti, kad Rumunija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2015/849 67 straipsnį, nes iki 2017 m. birželio 26 d. nepriėmė priemonių, būtinų tai direktyvai perkelti į nacionalinę teisę, arba bet kuriuo atveju apie jas nepranešė;

2) nurodyti Rumunijai sumokėti 3 000 000 EUR vienkartinę sumą;

3) priteisti iš Rumunijos bylinėjimosi išlaidas.

4) nurodyti Belgijai, Estijai, Prancūzijai ir Lenkijai padengti savo bylinėjimosi išlaidas.